

frem i Overensstemmelse med dens Væsen, eller ogsaa, hvis man vil gjøre Forslag i modsat Retning, maa man ligeud sige, at det er paa Grundlovsforandring, man vil anbrage. I denne Sammenhæng har derfor ogsaa jeg i Lovudkastet tilladt mig at optage Motiver til Hjælpenighedens Tilstedelse — jeg veed meget godt, hvad det ærede Medlem fra Bornholm (Fallefen) gjorde opmærksom paa, at det er mindre heldigt i en Lov at give Motiver, men man hjælper sig, som man kan, i trange Tider. Jeg vilde minde mig selv, hvis min Haand nogenstunde skulde underskrive en saadan Lov, at jeg ikke var paa rette Veie, dersom jeg ikke gjorde det med den alvorlige og faste Overbeviisning, at det var til Folketjerkens Bedste, og minde om, at de Hjælpenigheder, som denne Lov vilde skaffe Plads for, med dem maa Lovgivningsmagten ønske at styrke og fremme Folketjirken. Den paaankede Motivering er saaledes jævnsidesgaaende med, at man ved Anbefalingen af Sognebaandsløsningen sagde, at det var til Bestyrkelse af Sogneforbindelsen, at det tillodes i visse Tilfælde at løse den. — Ja, det er, mine Herrer, min Overbeviisning, at der er betroet Dem og mig Noget i disse Diebliske og i disse Uger, da jeg har labet mig kalde Kirkeminister, der er betroet os, Noget, som Enhver af os, hvor han end personlig staaer eller stunder hen i Spørgsmaalene om Tid og Ewigbed, har at vogte og hævde. Det er ikke et tomt Begreb, ikke en vilb Phantast, ikke Noget, der skal dannes imorgen, men det er Noget, der var den Dag, da Grundloven blev underskrevet: Den danske Folketjirke. — Vel kunne vi behøve alvorligen at befinde os derpaa, jo mere vi selv vide og maae lade os foresige, at den ommeldte Enkes Sager vare i en forfærdelig Uorden, forat vi ikke komme til at hjælpe hende fra Dhyen og i Hælmnen. Der er sagt, at $\frac{2}{3}$ af Rituallet var affstaflet eller uden Gylbigbed. Jeg troer, at det er en Overdrivelse, og i alt Fald, forsaavidt som saa senere Bestemmelser ere givne i Stedet, er denne Sag ikke saa vigtig. Men der er sagt, og det kan ogsaa jeg bevidne, at der er mangen Bestemmelse, som staae enten i Rituallet, eller i andre kirkelige Forrskrifter, men som ikke overholdes. Denne Tilstand maa

imidlertid ikke føre os til at betragte Sagen saaledes, at vi sige: Folketjirken er igrunden opløst, den er et Nabsel, og det er kun et Spørgsmaal, om vi kunne finde nogle Elementer, hvoraf vi kunne danne en virkelig Folketjirke. Thi saa befinde vi os ikke mere i Overensstemmelse med Grundlovens § 3. Først da befinde vi os i Overensstemmelse med Grundloven, naar vi erkjende Folketjirken med al dens Brøst og Bræk for at være en Green af den evangelist-lutherste Afdeling af Christi Kirke, vedkjende os den, saaledes som den bestaaer med de i den endnu gjældende — de være nu tildeels mindre heldige — Bestemmelser indenfor vort Fædrelands Grændser. Dette er Hovedsagen, og derfor kan alt det ikke i mine Tanker forandres, — jeg kan i alt Fald paa ingen Maade række Haand til for nogen enkelt Sags Styld at forandre og at bryde med, hvad jeg maa erkjende for at være et væsentligt Led i dens Bestemmelser, saaledes som de hidtil gjælde. Dvertimod vil jeg her tillade mig at paavise og anbefale en Side af dens og af alle Folketjirkers betydningsfulde Bestemmelser, som ofte miskjendes, skjøndt netop der det Ydre ligesom kyskes med det Indre. Og det er den, at forsaavidt som et Menneffe ikke enten stammer fra Forældre, som høre til en anden Religion, eller selv som Bogen har valgt en anden Religion, eller endelig har frasagt sig al Religion, saa skal der hele Landet igjennem, hos os fra Skagen og til den sydlige Spids af Bornholm, ikke kunne sødes eller opvoxe noget Menneffe, uden at han føler sig omgivet af et Tilbud — ikke en Træng, men et Tilbud — af christen Tro og Trøst, saa skal der ikke være et Næs saa fjernt og øde, at der jo (ganske rigtigt ved Statens Understøttelse) er en Mand i Nærheden, hvis strenge Pligt det er, om der kommer Bud ved Nat eller ved Dag, at forlade sin Seng og sit Hjem og drage ud for at trøste den Syge eller Døende eller døbe det spæde Barn, og trøste Moderen. Det er en alvorlig Sag at tænke paa at rokke ved en saadan Anstalt — der maa være saa meget stærkt derved forresten som være vil — navnlig i et Land som vort Fædreland, hvor der mange Gange er en tynd Befolkning, et Land, som mangensteds er stykket